

MISTERYJUM (11) *sb n*

e jasne.

my- (10), mi- (1).

sg indecl misteryjum (9). *♦ pl N* misteryjã (2); *å* (1), -(a) (1).

Sł stp, Cn brak, Linde bez cytatu: mysterium.

To, co nie jest do ogarnięcia rozumem, tajemnica; tu o tajemnicach boskich [mysterium – skrytość BartBydgb; – tajemnica Mącz 240b; mysteria – tajemnice boskie Calep; tajemnica – mysterium Cn] (11): gdzie mówił abfolute/ tho ieft ogołem/ o iednym Bogu wierzy że ieden iefth w Iftności. A gdzie ząfię o trzech/ wierzy też że fą trzy perfony. [...] A to wżytko gdy chce iednym fłowem wyrzec to Myfterium/ tym fłowem TRINITAS nazywa *SarnUzn B3*; krzyżem ś. żegnąc fię każą/ [...] y powiadaią zaráz iákíe fą miſteria w tym to zbáwiennym znaku *ReszList 167*.

W przeciwstawieniu: »mysteryjum ... rozum« (1): że zá thą fprawą w wierze nie będzie iuż żadnego MYSTERIVM trzebá/ iedno rozumu potrzebá fámego będzie/ á oczu y wízu mięśnych *SarnUzn H5*.

Wyrażenia: »mysteryjum Pisma [św.]« (1): wiele ich ieft ktorzy niewiedzą tey táiemnice álbo myfterium piłmá/ ktore ieft práwie kluczem do zamkow wżytkiego piłmá fwiętego *SarnUzn F4*.

»mysteryjum znajomości Boga« (1): Powołáni ieftefcie/ práwi/ ku vznaniu TAIEMNICE BOGA, y Oycá y Syná/ [...] Bo názwawłzy to Myfterium znáiomości mowi/ Bogá/ y przydaie wykład/ y Oycá/ y Syná. *SarnUzn Gv*.

Szereg: »tajemnice albo mysteryjum« (1): *SarnUzn F4 cf* »mysteryjum Pisma [św.]«.

W przen [S. Orzechowski w swojej koncepcji teokratycznego państwa o programie naprawy Rzeczypospolitej] (3) : Vobis datum est nosse mysterium Regni Dei, ceteris in parabolis. Mówić o Exekucyey/ to ieft/ o naprawie y o poftánowieniu Królestwa Polfkie⁸⁹ Krześcijańfkiego/ ieft wielkie Myfterium. Pewnie to wiédz/ że to *Myfteriu^m*, przy Kápłaniéch tylko fámych ieft *OrzQuin F3v*.

Szereg: »mysteryjum, to jest skryta tajemnica« (1): o którym Myfterium, to ieft/ o fkrytéy táiemnicy/ gdy wy Láikowie mówicie/ *Parabolas* mówicie/ báśni mówicie *OrzQuin F3v*.

a. *Sakrament* (2) : Myfterium. *KuczbKat 105 marg.*

Szereg: »mysteryjum, to jest tajemnica« (1): v Lácińfkich Oycow [...] to imię Sákráment/ rzecz nieiáką świętą/ y która się w fkrytości táí znaczy: iáko też Grekowie też rzecz znącąc/ onego fłowá Myfterium (to ieft Táiemnicá) vżywáli. *KuczbKat 105*.

b. *W odniesieniu do religii chrześcijańskiej: Tajemnica pochodzenia niektórych obrzędów i zwyczajów, możliwe również niektóre obrzędy i zwyczaje nie wiadomo skąd pochodzące i przez kogo nakazane, trwające zwyczajowo, np. klękanie przy odmawianiu modlitwy, także zawarte w Piśmie św., podane przez Apostołów i Słowo boże, trudne do ogarnięcia rozumem ludzkim prawdy dotyczące wiary* (1) : Abowiem fą fprawy á obrzędy nyektore od czałow Apoſtołfkich po wífyłtkim krzeſciyańſtwye trwáyące: ktore yáko poftáwá á nyeyákim fpoſobem cýáłá fprawowane bywáyá/ ták też vzywánim á vkazánim wyęcey niźli piłmem álbo vftną náuką fą podáne. A nyektore fnadz áni wypifáne/ áni wymowyone być mogą. [...] A iż ma w fobyte tákye fprawy álbo obrzędy zakon krzeſciyańſki/ ktore po Grecku y Lácińnicy zowá myſteria / okázuye fye z onego/ co Páweł fwyęty Koryntczykom piłfe: Będę fye modlił duchem/ będę y myflá [1. Cor 14/15], *KromRom II h2v*.

Synonimy: skrytość, tajemnica.

IM